

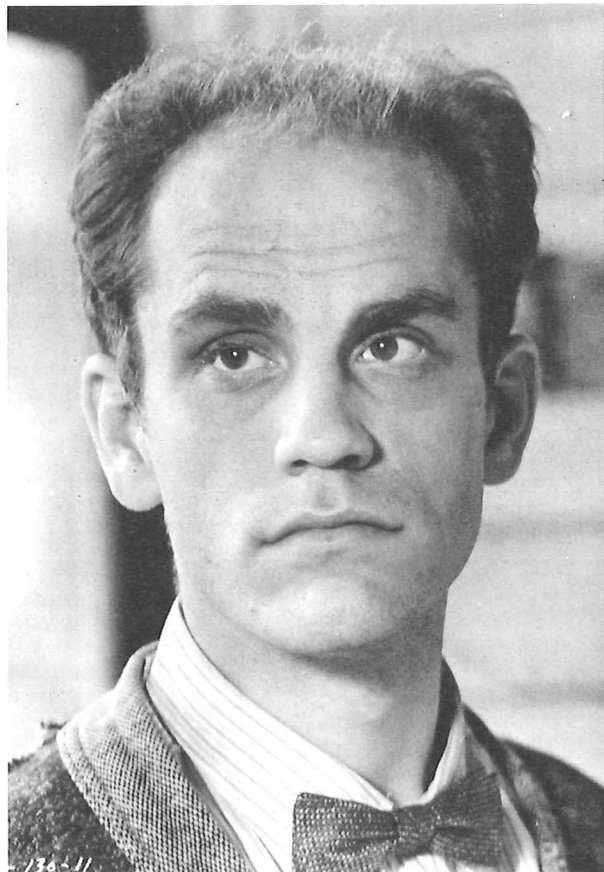
Chicago verovert Broadway

Het centrum van het Amerikaanse theaterleven bevindt zich in Chicago. Men vindt er de interessantste groepen, de grote acteurs, de meest belovende regisseurs. Hoog tijd om Chicago naar Europa uit te nodigen, vindt Johan Thielemans.

Tussen Broadway en de Achtste Avenue, van de 43ste tot de 52ste straat, bevinden zich een veertigtal commerciële theaters, waar de opvoeringen zoveel investeringen vragen van speculanten, die in de kortste keren hun deel van de winst op tafel wensen te zien, dat de premières er gekenmerkt worden door een zeldzaam zenuwachtige koorts. Daar het hier om niet-gesubsidieerd theater gaat, zijn de kaartjes vreselijk duur: ze kosten tussen de 25 en de 50 dollar (vermenigvuldigen met 70 en dan even slikken). In New York zou ik ofwel theatercriticus moeten worden, ofwel niet naar de schouwburg kunnen.

Deze financiële constellatie brengt met zich mee dat Broadway constant veilig moet spelen. Het artistieke avontuur bestaat er dus niet. Stukken en producties worden elders opgezet en als ze daar succesrijk zijn, mogen ze de weg naar New York inslaan.

John Malkovich
(Places in the heart)
Tri-Star Picture

William Hurt!

Een typisch voorbeeld hiervan zag ik in het Barrymoretheater, waar een productie uit Chicago liep: het ging om *Hurlyburly* van David Rabe, een schrijver wiens stukken sinds 1972 regelmatig prijzen wegkopen (*Streamers*, waarmee Robert Altman in Venetië '84 een prijs kreeg, is niet veel meer dan een getrouwe verfilming van Rabes toneelstuk.) In *Hurlyburly* laat Rabe zien wat er achter de schermen in Hollywood gebeurt. Over Hollywood doet Amerika graag sentimenteel en melodramatisch: dit stuk is sentimenteel en melodramatisch. Om het publiek even extra te laten gruwen, laat Rabe de rijke acteurs en producers cocaïne snuiven: het is het enige detail dat er op wijst dat het stuk in de jaren tachtig geschreven werd. Verder is de boodschap: It's lonely at the top. Maar de tekst heeft bij deze opvoering niet zoveel belang (na de pauze dommelt de zaal trouwens duidelijk merkbaar in), want iedereen is hier om de acteurs te zien: William Hurt (van *Body Heat* en het aangrijpende *The Big Chill*) staat er naast Harvey Keitel (van Scorsese's *Mean Streets* en *Taxi Driver*) en Ron Silvers (*Hill Street Blues*). De regisseur is niemand anders dan Mike Nichols (*The Graduate*, *Who is Afraid of Virginia Woolf*, *Silkwood*). De schouwburg heeft dus de functie om ons de filmsterren in levende lijve te laten zien. William Hurt blijkt een acteur met een sterke impact en met een stem als een klok. Harvey Keitel gaat echter door de knieën: geen présence. Het regisseren gebeurt met de losse pols, maar er wordt wel echt koffie gemaakt. Kortom: het stuk was niet veel soeps, maar ik heb wel William Hurt gezien!

David Mamet

Gelukkig is Broadway niet altijd even voorspelbaar. Geld doodt niet altijd het talent. Dat wordt rijkelijk bewezen door de opvoering in het John Golden Theatre van David Mamets *Glengarry Glen Ross* (Pulitzerprijs 1984). Over het stuk zal ik het hier niet hebben; in de volgende *Etcetera* komt nl. een portret van

David Mamet en een bespreking van de KVS-encensering van *Glengarry Glen Ross*. Wel moet ik aanstippen dat het hier om een schitterende vertolking ging. Net zoals *Hurlyburly* was deze productie afkomstig uit het Goodman Theatre van Chicago. *Glengarry Glen Ross* werd geregisseerd door Gregory Mosher, artistiek leider van het gezelschap. Vorig jaar was ik al sterk onder de indruk van zijn talent gekomen, toen ik in zijn theater te Chicago de opvoering van *Gardenia* bijwoonde. Hij heeft een zeer zuivere, psychologische gevoeligheid en kan zijn acteurs brengen tot cliché-vrije vertolkingen. Mosher verdient dringend in Europa ontdekt te worden.

The Goodman Theatre

Dat alles vestigt natuurlijk de aandacht op het Goodman Theatre, een repertoiregezelschap dat reeds 59 jaar bestaat. Sedert Mosher er in 1978 de leiding heeft genomen, kent het een ongehoorde bloei. Het repertoire bestaat uit klassieke teksten. Dit seizoen zijn dat *A Man's A Man* van Brecht, *Six Characters in Search of an Author* van Pirandello, en *Candide*, de musical van Leonard Bernstein. Zoiets doet een Europeaan opkijken: het lijkt wel een continentaal gezelschap. Voor een abonnement betaalt men 50 tot 100 dollar, toneel van hoge kwaliteit is in Amerika niet overal onbetaalbaar duur.

De verrassing wordt nog groter wanneer men leest wat Mosher in de kleine zaal van het Goodman Theatre voorheeft: hij heeft daar altijd nieuwe stukken willen brengen. Sedert 1978 heeft hij werk gecreëerd van Edward Albee, John Guare, David Mamet, Emily Mann, Elaine May, Richard Nelson, David Rabe, Shel Silverstein, Derek Walcott en Michael Weller. Dit seizoen gaat hij nog een stap verder: Mosher heeft de New Theatre Company opgericht, om werken te spelen van huisauteurs. Dat zijn dit jaar David Mamet (die reeds lang aan het Goodman Theatre verbonden is en er ook vertalingen voor maakte) en John Guare. Onze verbazing stijgt, zo een initiatief kennen we zelfs in België niet, het lijkt wel een Duitse aanpak.